

Molts diners i poca fe

Ds, 3/10/2009 per Francesc Romeu

[Pensa-t'ho bé!](#)

Aquesta setmana, sortint de Ràdio Estel, he tingut el goig de parlar amb mossèn Josep M. Martí Bonet, canonge de la catedral de Barcelona, professor d'Història a la Facultat de Teologia de Catalunya i Delegat diocesà del Patrimoni Cultural i del Museu Diocesà. Ha estat ell el qui m'ha assabentat que diumenge, a 2/4 de 12 del migdia, el bisbe de Terrassa, Josep Àngel Saiz Meneses, presidirà l'Eucaristia a la parròquia de Sant Pere de Terrassa amb motiu de la celebració de l'[acabament definitiu de la restauració](#) del conjunt monumental de les Esglésies de Sant Pere, considerada l'antiga seu del bisbat d'Egara, antecessor de l'actual bisbat, anomenat ara de Terrassa. Tot seguit, acompanyat per l'alcalde de Terrassa, Pere Navarro, i diverses autoritats religioses i civils, continuaran els actes de celebració amb els seus respectius parlaments.

Martí Bonet em reconeixia d'una forma absolutament apassionada que es tracta d'un dels conjunts d'esglésies edificades d'origen visigòtic i transformades després en romàniques únic a Europa i, per tant, en el món. La seva pregunta, però, és la que em va fer pensar. Ell m'interrogava: "Com ho van poder fer això? Què va passar en els segles XII i XIII que van poder fer tots aquests conjunts tan monumentals? Com es van poder construir totes aquestes esglésies a Terrassa? O bé, a Barcelona, que s'estava construint alhora Santa Maria del Mar, la basílica de Santa Maria del Pi i Sant Just i Pastor? L'una al costat de l'altra? Què passava?"

La resposta, però, també em va semblar encara més interessant: "Aleshores hi havia molta fe i molts diners". La conversa amb Martí Bonet va seguir, com sempre, amb optimisme. Ell em deia: "Però ara tampoc estem tan malament. Ara també hi ha diners i per això hem pogut fer -ahora- la restauració del complex romànic de Sant Pere de Terrassa i tenim també en dansa la restauració de la Catedral de Barcelona, de Santa Maria del Mar, del Pi i de Sant Just i Pastor. Potser -deia Martí- estem pitjor pel que fa a la fe. Però tots hauríem d'aprofitar la presentació d'aquests edificis històrics per poder ensenyar al Jesús que s'hi amaga al darrera d'aquesta història. Jesús continua interessant a molta gent. També avui. I hem de tenir en compte que hi ha molta gent que viatja i que visita tots aquests monuments. Són milions de turistes. Nosaltres hem de fer que aquestes visites siguin com un llibre obert, a tot color, que els parli de Jesús". A mi, aquesta argumentació, em sembla fantàstica!

 El conjunt monumental de les esglésies de Sant Pere de Terrassa el formen les esglésies romàniques de Sant Pere, Sant Miquel i Santa Maria, situades a la confluència dels torrents de Vallparadís i Monner, a l'antic nucli visigòtic d'Egara, origen del poble de Sant Pere i que avui és un barri de Terrassa. Són el conjunt artístic més important de la ciutat i una de les joies de l'art romànic català. Les tres esglésies es van bastir vora l'emplaçament de l'antiga ciutat romana d'Egara, damunt d'una església paleocristiana (de la qual encara es conserven restes).

Se suposa que aquesta va ser la seu del bisbat d'Egara, constituït cap a l'any 450 i que va perdurar fins a la invasió sarraïna, al segle VIII. Se sap el nom d'alguns dels seus bisbes (com ara el primer, Ireneu) i sabem també que s'hi va reunir un concili provincial de la Tarraconense, l'any 614. El conjunt episcopal segueix el model bizantí de l'antiguitat, amb dues esglésies (Sant Pere i Santa Maria) i un baptisteri

(Sant Miquel), tot i que ara també s'hi ha descobert un altre antic baptisteri sota la vella rectoria, que era una masia adossada al conjunt.

Després d'un llarg procés constructiu, les esglésies van quedar enllestides segons la forma actual cap als segles XI i XII i són de factura romànica, edificades sobre antics edificis preromànics de l'època visigòtica. Al segle XII, a Santa Maria s'hi va instal·lar una canònica agustiniana que va durar fins al 1592. Per la seva banda, l'església de Sant Pere d'Egara, seu de la parròquia, va perdre la seva condició parroquial el 1601, en què va passar a la nova basílica del Sant Esperit del nucli de Terrassa, avui catedral del nou bisbat de Terrassa. Però, al segle XIX, Sant Pere va recuperar la parroquialitat, fins al dia d'avui.

Al primer terç del segle XX les tres esglésies van ser objecte d'un profund estudi i una restauració per part de l'arquitecte modernista, historiador de l'art i polític català, Josep Puig i Cadafalch, que també va fer excavacions a Santa Maria i Sant Miquel. El conjunt fou declarat monument nacional el 1931, i bé d'interès historicoartístic el 1985. Avui dia són una de les sis seccions del Museu de Terrassa. No cal dir que les obres de restauració s'han pogut fer no sols amb la participació econòmica del bisbat sinó també de l'Ajuntament de Terrassa, de la Diputació de Barcelona i de la Caixa de Terrassa.